

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) hová a lap szellemi részét illető közlemények ezimzandók.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egy évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona. Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. v. 5 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat. Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belkőzp-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyitltéri cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A városok szervezete.

Husvétii piros-tojásként nagy jelentőségű reform-tervvel lepte meg a belügyminiszterium az országot. A városok önkormányzatának új alapokon való szervezetét célozza e terv, a melyet azonban idáig csak főbb vonásai ismerünk. Epen emiatt tartozkodnunk is kell a jelzett tervezet érdemleges bírálatától és ez uttal csak azoknak a gondolatoknak közlésére szorítkozunk, melyeket a budapesti lapok husvétii számaiban körvonalozott reform egyes momentumai keltettek fel bennünk.

A magyar városok önkormányzatára az újabkori alkotmányos aera fejlődése nem volt kedvező hatás. A törvényhozás a városi önkormányzat szabályozásánál figyelmen kívül hagyta a mult traditioit és a jövő feladatait s a fejlődés kerékkötőit alkalmazta városainkra akkor, mikor őket részben a teljesen ellentétes irányok befolyása alatt álló megyei hatalomnak, részben a miniszteriumok bürokratikus mindenhatóságának vetette alá.

Ha nem hazudnak azok a hírlélek, a melyek az új reform alapelveit velünk megismertetik, ezen az állapoton a kormány is segíteni akar, mikor a rendezett tanácsú városokat a megyei hatalom fenhatósága alól kivonva az önálló törvényhatósági joggal felruházott városokra érvényben levő szabályozási elveknek akarja alá vetni. Ezt a törekvést örömmel kell fogadnia a városi önkormányzat őszinte barátainak s legfeljebb abban a tekintetben kell intő szótukat felemlítenek, ne hogy az uniformizálás törekvése az új szervezetet egy Prokrustes ágygá tegye, melyben a legkülönbözőbb méltánylást érdemlő érdekekre is ugyanazt a mértéket alkalmazza.

Helyesnek tartjuk a köztudomásra hozott reform-terv alapelveiből azt is, a mely a székes főváros szervezetének mintájára be akarja vinni a választási elvet a virilismus intézményébe is. Ha nem lehet lehet szakítanunk a plutokratia követelményeivel, legalább igyekezzünk redukálni azokat és tegyük lehetővé, hogy a virilismus ne csak a töke, nem egyszer a legteljesítményesebb eszközökkel összeharcsolt tökeprivilegiuma, hanem a polgári érdem jutalma legyen. E szempontból helyeselnék tehát a re-

form-tervezetnek azt a pontját, mely a városi bizottságok legtöbb adót fizető tagjainak névsorát is választás útján kívánja összeállíttatni.

Epen ugy helyesléssel fogadjuk az önkormányzatnak, az ad ministratio mindennapi feladatai megoldásában közvetlen befolyást biztosító amaz intézkedést is, hogy a tanács egy részét a városi bizottság adhoc választottjai alkossák. Ez az intézkedés sok helytelen, a polgársággal feltételezett centaetus hiányából származó kezdeményezésnek veszi elejét és bizonyos foku harmoniát létesítend az administratio menetében.

Hasonlóan helyeselnék azt az intézkedést is, a mely a városi bizottságban ugy szólván csupán a consultatio hatására redukálja a tisztviselő befolyását. Ezen intézkedés a mai helyzet egyik legnagyobb anomáliáját teszi orvoslás tárgyává.

Ezzel azonban ki is merítettük az ismertetés tárgyává lett reform-tervezet előnyeit. Ezekkel szemben ugyanis sok olyan momentum van a tervezetben, a mi aggodalmat, sőt megdöbbenést kelthet az önkormányzati elv és közszabadság barátainak.

Ilyen annak kimondása, hogy a városok egyetemének képviselőként jelentkező bizottságok (communitások) jövőre a törvényhatóság címet elvesztik.

Ez az intézkedés, ha van annak valamelyes értelme — a ma önálló törvényhatósági joggal felruházott városokra nézve jo g f o s z t á s t jelent, mert (ismét feltéve, hogy van valami értelme a kérdéses intézkedésnek), az nem jelenthet egyebet, mint megszüntet azoknak a jogoknak, melyek ma a városok egy részét, mint önálló törvényhatóságokat megilletik. Itt tehát a szóban forgó reform-terv eltér a magyar törvényhozás ama niusától, mely az egyenlősítést mindég a j o g o k k i t e r j e s z t é s é v e l kepcsolta össze és az egyenlő színvonalra helyezés címen voltaképpen degradatiót gyakorol.

Ép így határozottan aggodalom keltő a javaslatnak az az intézkedése, mely a városi képviselőtestületek tagjainak számát jelentékenyen leszűkíti. Ez korlátozást jelent a nyilvánosság befolyásának és szűkítését a közjogoknak, tehát ellentétes a közszabadság irányával.

Hibás, mert érthetetlen, indokolatlan és comicus a javaslatnak a polgármester teendőinek bifurkatiojára vonatkozó része. Ezt legfeljebb abban az esetben fogadhatnók el, ha a representatio teendőivel megbízandó polgármesteri állás létesítése a városi főispánok állásának megszüntetését és jogkörének az új polgármesterre ruházását jelentené. De ha — és erről nem nyertünk felvilágosítást az eddig tudomásra jött hírekből — a reprezentativ — polgármesteri állás mellett meghagyatnák a főispánoknak a városi önkormányzat tekintetében ma elfoglalt jogköre, ugy ebben az új állásban nem láthatnánk egyebet, mint egy a diszdeputatiók, bankettek és egyéb solémnitások kedvéért létesített újabb sine curát, a melynek létesítését már csak a városi önkormányzatban első sorban megvalósításra hivatott demoracia szempontjából is chronizmusnak kellene tekintetünk. De ezenkívül is még igen sok részlete van az új reformnak, a mely részletes magyarázatra felvilágosításra szorul. Hiven azonban ahoz a kijelentésünkhöz, hogy részletes kritikába ezuttal nem bocsátkozunk, melőzzünk további kifogásaink felhozatalát s legfeljebb még annyit látunk szükségesnek megjegyezni, hogy bár mennyire becsüljük is az új reform alapelveinek egy részét, ha az azok mellett kifogás alá eshetők nem sikerülösszhangzásba hozni az önkormányzati elv fejlődéséhez szövedő érdekekkel, a különben helyeseknek elismert részletekhez is hozzá kell fűznünk az aggodalmi szavait:

„Timeo Danaos et dona ferentes!”

Dr.

A háboru.

A Reuter ügynökség jelenti a török-görög határról: Tegnap éjjel óta kétségbeesett küzdelem folyik a melunai uton, a melyben vagy 20,000 ember vesz részt. A törökök majdnem az egész hágót megszállották; mint-hogy azonban a görögök még tartják magukat a magaslatokon levő állásaikban, a küzdelem még eldöntetlen.

Athén, apr. 18.

Prevesa bombázása délelőtt 11 és fél órakor kezdődött. Az 1866. évi tartalékos korosztály behivatott. Az Athénben megmaradt csapatok a legnagyobb sietéssel indulnak a thesszáliai határra. A trónörökösné Larissában marad.

A görögök ma Menexé táján három fontos pontot szállottak meg. Menexé urálja a melunai hágót, a mely Ellasszóna felé vezet. Miklós herceg parancsot kapott, hogy egy ötög élén vonuljon elő a tűzvonalban.

Konstantinápoly, ápril. 18.

Ellasszonából érkező táviratok hírl adják, hogy a török csapatok igen ördnek a háboru kitörésének. A törökök visszaverték a görög csapatoknak tegnap Krania ellen megkísérelt támadását. A küzdelem minden ponton megindult. Az Ellasszonát uraló melunai magaslatok ellen a török csapatok és pedig a negyedik hadosztály hat zászlója és a második hadosztály hat zászlója támadást intézett, mely rendkívül makacsos fajult és 28 órást tartott. Melunát és két görög erősséget elfoglaltak. Az ötödik hadosztály egy dandára sikeres támadás után elfoglalta a pernez i és palipalava-i megerősített magaslatokat. Az ellenség futásnak eredt, a török csapatok üldözik.

London, ápril. 19.

Reuter-ügynökségnek a török hadsereg-nél Ellasszonában levő külön tudósítója vasárnap este 7 óráig jelenti, a melunai szoros teljesen a törökök kezében van, a kik két görög őrházat bajonettel foglaltak el.

Athén, ápril. 19.

Réggel óta a törökök nagy erővel támadják Revenit, de visszaverték őket. A törökök a Gritzovali melletti állásukat elhagyták. Arta város a tegnapi tűzár-harásban semmi kárt sem szenvedett.

Este 9 óra. A trónörökös elhagyta Larissát és Tynovosba ment. A törököknek Reveni elleni támadása teljesen megújult. A görögök Gamassi irányban vonulnak előre és egy órányi távolságban török tőrletlen vannak. A Manstrapa-dandár ismét Gritzovali felé ment. Itt élénk ütközet volt.

Artából jelenti, hogy a Prevesa melletti bombázás a tenger hálázása miatt megakadt. A Salagorában partra szállt csapatok Prevesa felé mennek. Az artából távozó csapatok Janina irányában haladtak előre. A Manstrapa-dandár Gritzovali-ból visszavonult.

Vidék.

Ss.-Udvarhely, ápril. 17.

Annak csakugyan nagyon örövendének, ha a „Székely Udvarhely” által felajánlott „Isten béke” bekövetkeznék, de nem ugy, mint azt a fentemlített vármegyei hivatalos lap ugy sorok között ohajtja, lassan, mert itt radialis orvosra van szükség, a sebeket amputálni kell, s annak előidezőjét deinficiálni, hogy minden korra lehetetlenül vájon! Mi udvarhelyiektől bizony nagyon is szeretnők, ha már egy újabb főispáni installatio előtt állanánk, mert hiszen csöbörből kutba nem, legfőképpen a kutból kerülőnk vissza a cseberbe! Ugy még is talán jobb lenne!

De talán ugy is lecsendesülnek a felkavart hullámok, milleniumi ünnepünkig, mert

áll. A templom belsejében fekszik keresztelő szent-János ezüst aranyozott koporsója; egy mély ciszterna is van a katedrálisban, melyben egy élő fa vegetál. A Bopp tisztoriumban művészi értékű relif munka van Jeremiást ábrázolva a pusztában. Csendes és elhagyott a város, mintha aludna és almodna a régi századokról; csak a kikötőben van egy kis élet.

Tovább haladva utunkon Spalutót elhagyva, több kisebb sziklák tövébe épült város mellett elhajózva beérünk az idegenszerűség által megkapó Gravozai kikötőbe.

Más itt minden, fa, ház és sziklaformatio. Magas, karsu cyprusok sötéten rajzolódnak a déliesen kék égboltozatban, piniakkal borított hegyek mézsziklakkal váltakoznak. Negyedóra alatt kocsin Ragusóban vagyunk.

A kilátás a „Bella Vista” a Fort S. Giacomo s a Petka hegyről seirhatatlan szép! Fehérén emelkedik ki a kék habokból Ragusa, mely számtalan erődítményével egy kis Gibráltárhoz hasonló. Óriás águ fák szegélyezik az utat a sziklákba vadon kinőve. A távolban egy-egy halászbárka éles körvonalait látjuk felmerülni; s a fehér vitorlák lassan-lassan a végtelenbe eltűnnek. Sirályok gyors szárnycsapással repdesik körül a sziklaormokat, melyeken a hullámok tompa egyenletes morajjal törnek meg.

A belvárosba a „Porta Pillén” jutunk be; a szép széles Stradonén élénken járnak felénk festői öltözetű, albanok, görögök, dalmátok tarka csoportokba vegyítve.

Nevezetes épületei: La Chiesa di S.

tudvalevőleg mi az idén is vivátozunk, de az előrelátható jelekből ítélve nem az előző ezredévnek, de az új ezred év elején tűndő-köb Baffy aera bölcsességének!

Mert a junius hó elején megtörténendő vármegyei ház felavatási és milleniumi emlékoszlop leleplezési ünnepélynek előre szálló szagjáról ítélve, nagyon is kormányparti ize lesz. Már pedig nemzeti ünnepélyek alalmával nem szabadna pártpolitikát csinálni, de hát Udvarhelymegyében most mi nem szabad? Csak egynek nem, székelvnek a hazafian lenni, mert ki e kétőben leledzik, ne merje lábát közigazgatási hivatal felé jártatni. Sajna olyan csehl állunk, hogy a hivatalokba jó, — ha egy néhány száz nevű embert kap kinevezésre a főispán ur, s abba is bele nyugszunk, hogy milleniumi emlékoszlopunk sem magyar kézről került ki. — De meg is látszik szégyen, hogy nem a lelkesültség dolgozott rajta, hanem csak olyan megrenrendelésre készített sablonszerű alkotmány, eltekintve attól, hogy a székely és magyar nemzetet ábrázolni akaró két oroszán feje akkora, mintha alkotója a vízlapokból mintázt volna. (Lehet, hogy azt akaró ábrázolni ez által), hogy mostanában a „nagyfejtek” uralkodnak a két-egy nemzetben) eltekintve a decoratív munka silányaságától, eltekintve az auyag durva kvalitástól az egész emlékkő nagyon szép hasznat hajthatott alkotójának a konyhára, de az eszmétől mit hivatta volna, hogy kifejezzen, nem csak hogy távol áll, de még meg sem közelíti.

Ugy éktelenkedik ott a Kossuth-utczával szemközt, mintegy meglehetősen aranyu sir- emlék. Észrevette ezt már a bizottság is és a turamadarának az emlékoszlopa való alkalmasával kíván segíteni a bajon. Legjobb lett volna, ha egy „magyar lelkesültségtől” áthatott művészre bízzák a kivitelt, nem pedig olyan egyénre, kinek ez az első és egyetlen műve, jobban szólva kísérletes és is olyan remek módon ütött ki, hogy az utasok majd híret viendik; az eddigi abroncsosított haragjáról híres városunkat emlékoszlopa révén fogják emlegetni. De hát mi így vagyunk mindennel, mindent fonákjával csinálunk, utóbb szeretnők kifordítani a színére, de már ugy is hiába, mert hiszen fonákján elviseltük a ruhát.

Vajha nálunk is támadna fel egy Mesias, kiez állapotokat meg is szüntetné, nem a magunk érdekében kívánjuk, de már csakugyan eljött az idő, hogy ússzon a megváltás órája!

—ara—

Brassó, 1897. ápril. 17.

A helyzet kezd tisztulni.

Fekete-, zöld-százok és magyar képviselő jelöltek.

A fekete-százok kormánypártnak három pályázója volt ez ideig: Brennenberg Gyula kir, táblabíró, Schobeln Károly és Brennenberg Vilmos. A két utóbbit a párt bizottsága léptette felsőgy a fekete vagy kormány-párt egyetlen jelöltje Brennenberg Gyula. A zöldszáz pártnak kezdetből fogva csak egy jelöltje van dr. Lurz ügyvéd.

A magyar aspiransok közül Lázár Gerő és dr. Pap Árpád ügyvéd visszaléptek, de dr.

Biaggio, Palarró della Republica és Dogana.

Erősségei közt a Fort S. Lorenzó Imperial és Napoleon megemlítették. Utcái többnyire sziklákban vannak építve, melyekbe számtalan lépcső segítségével lehet a magasba jutni. Ki e tündéres várost látta, egyhamar nem fogja feledni.

Egy darabig nyílt tengeren folytatjuk utunkat, míg a szép fekvést „Castello morit” mellett elhaladva a Boeche di Cattaroba bejutunk. Cattaro város Dalmátia végpontját képezi s valóban el lehet mondani „lost but not lost”, mert ez képezi a fénypontját az egésznek.

E fjordszerű öböl Európa legszebb vidékeihez számíttatik. Olyan ez, mint egy tengervíz, körülveve égis feynülő sziklák, melyeket számtalan vár és erősség koronáz. Kitérő szerpentin ut vezet a sziklákban át Montenegróba. A Trinita szállodáig felérve valóban elragadó panoráma terül el szemeink előtt. A város mint kis fecskétfészék lapul meg a zord hegyesucok tövében, a mélységben mint egy drága kő ragyog a Boeche di Cattaró — kék víze. A felhők alattunk vonulnak el, mint szétépett fityol foszlányai. Amott feltűnik egy dalmát búzke, tarka, fényes öltözte, élénk ellentétet képezve a szürke háttérhez.

A levegő hűvös, — dideregre huzzuk össze kabátunkat, — még egy tekintet, mely örökre bevési emlékeztetnkbe a természet e nagy alkotását s bucsút mondunk a dalmát partok e végpontjától.

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1897. április 21.

A Dalmát partok.

Irta: özv. Barcsay Miklósné.

Dalmatia azon országok közé tartozik, melyet kevesen látogatnak; pedig a monarchia e legdélőbb fekvést része, méltán megérdemli mindazok érdeklődését, kik a természet szépségeiért lelkesülni tudnak, és a kik szeretik rég letűnt korszakok maradványait tanulmányozni.

Ki a dalmát partokat beutazza, mind azt, mit e téren keres, felfogja találni, s csalódva onnan vissza nem tér, oly tündéres szép, idegenszerű és megkapó e vidék, hol bámulatos harmóniával olyadnak össze az ellentétek. Vad, rideg mézsziklák tövében látjuk tenyészni a tropikus éghajlat dus vegetációját, melyet ragyogó nap sugarak borít, szemképrázátató reflexeket idézve elő a fehér sziklákban s az Adria sötét kék hullámain.

De nemcsak ragyogóan szép, ép oly érdekes is ez ország.

Minden városa régi emlékekkel dicsekedik, romok, palazzók, dóмок, hirdetik a multak dicsőségét, s élesen beszélnék nekünk Róma nagyságáról Velenceze fényéről, a régi keresztények mártýromságáról s a magyar nemzet ifju koráról az Árpádok idejében.

Salona romjai felett állva, elfeledjük költészettől megfosztott századunkat, s a régi világ dicsó alakjai vonulnak el lelki szemünk előtt.

meink előtt. Magam elképzelve a látott fedhetetlen képeket, az összenyomásokat lezdem ecsetelni, holott szándékom sorrendben haladva a részletekkel foglalkozni.

Fiume szép fekvést kikötőjéből kiindulva, a festői partok közt haladva a legelső kikötőhely, melyhez érünk Zára, Dalmatia fővárosa.

Fekvése nem különös szép, de a tartomány legélénkebb forgalmu városa, s ipara is legfejlettebb. Ismert iparcikkja a környéken készített maraschinó. Kivitele bor, olaj, fűge, hal. Két szép antik kapuja van a „Porta terra ferma”, és a „Porta marina”, az egyik a tengerre, a másik a szárazföldre vezet. Régi Domja, muzeuma figyelemre érdemes, s ezek valamint a római oszlop a főtéren mutatják, hogy régen sokkal nagyobb volt, mint jelenleg. A régiek Jaduruinnak nevezték, és Liburinának volt fővárossa; Augustus császár alatt egy római Colonia jogait élvezte, de a középkor viharai alatt Zára sokat vesztett jelentőségéből s 1000-ben több parti várossal együtt, Velenceze védelme alá helyezte magát, mit a régi építtelenek diszló Marcusoroszán Velenceze czimere mutat. 1813 óta Ausztriához tartozik.

Pár órát haladva a tengeren Spálatóhoz értünk; amint a Rivára lépünk, egy ódon város tárul elénk. Mohával benőtt házak, velenceze stýben épült palotákkal váltakoznak; minden régi, az utcák szűkek, sötétek, robogó kocsi zaja soha sem zavarja őket, csak a Píazettán hallani az esti órákban, a tenger mormolásához hasonló hangokat, hol a lakosság végzi rendes sétáját. Különös benyomást

tesz ez antik város, szinte várjuk, hogy az oszlopos márvány palotából délczeq római alakok lépjenek ki; elfeledjük a jelent s a mult századokba képzeljük vissza magunkat.

Diocletian hatalmát hirdetik óriás palotájának sötét romjai, melyekbe a város egy része építve van; legépebben fönmaradt része a „Porta aurea.” Közéleben magaslík ki a régi „Domodi Giove”, egy remek alkotás, a bejáratot fekete bazaltból faragott szfinksz őrzi. A régi Aesculap kápolnában (Baptistórium) nyugszik IV. Béla magyar királynak, a tatárook elől menekülő s utközben elhalt leánya Margit. Spalató mellett van a régi rom város Salona, hol az ásátások most is folynak. Egy amphiteatro, egy fürdő, s kápolna maradványai s az őskeresztények temetkezési helye láthatók.

A különböző leleteket a spalatói muzeumban őrzik. E hely fekvése festői félkörben kopár sziklák övezik körül, balra a végtelen tenger hullámai mossák partjait. A r mok egyhangúságát cyprusok, myrtus és rozmarin bokrok enyhítik, — a magasból Olissa fellegvára tekint le; a táj beárazozva a bucsuzó nap rózsás fényétől, feledhetetlen látvány marad örökre.

Nagyobbbrézi a tengerpartján haladva, kocsi, a kitérő uton, melyet I. Napoleon építtetett, elragadó tájakon keresztül a „Seste Castillj”-t érintve, az ut Trauba vezet, Dalmátia legregibb városába, mely mesterséges szigetén fekszik. A Bna szigettel egy moló s három hid által van össze kötve. A Marcus térhez hasonló Piazzetan érdekes ódon paloták s a 300 évvel Kr. sz. előtt épült Dom

Otobán Nándort nem bírta a főispán lebeszélni, tehát a főispán akarata ellenére is fel fog lépni. Most már az a kérdés: fogja-e a főispán a magyar képviselő jelölttel szemben támogatni? Mi azt hisszük, hogy nem fogja és ezzel azt érik el, hogy Brassóban az I. kerület magyar választó polgáraitak független része dr. Otobánra, a függő részre t. i. az összes hivatalnokok pedig szintén a kormánypárti Brennenberg Gyulára fognak az ugynevezett magyar intézőbizottsággal együtt szavazni.

Elég az, hogy valamint a szász választók két pártra vannak szakadva, úgy állnak ma a magyarok is. Elég szomorú dolog ez, mert e hó 13-án is a bolonyai választó kerületben nem a szászok verték meg a magyarokat, hanem a magyar a magyart. — Másfelől nem tagadjuk azt, hogy Brassóban végre valahára kezd talpra állni egy független magyar párt, a mely nem hajtfajtsenki fiának, hanem dolgozik és készíti az utat jövőre, próbálhatja a szárnyait a reptélésre. Eleget mondottunk eddig minderre a menet, ideje volt felébredni és azt mondani: „Ezútan nem hurcolnak járszalagon, nem hallgatunk másra, mint saját meggyőződésünkre.”

A dolog úgy áll, hogy a fekete szász párt hallani sem akar a zöld szászokról, kik az ő szemében rebellesek. Az önálló független magyarok dr. Otobán Nándor szabadelvűpárti mellé fognak csoportosulni, az ugynevezett intéző bizottság a főispán jelöltjét Brennenberg Gyulát viszi.

Ily körülmények között kinek lehet kilátása a megválasztásra? Nem akarunk jósolni, de attól tartunk, hogy ha a fekete szászok és az összes magyarok nem sorakoznak dr. Otobán tehát magyar mellé: interduos litigantes tertius gaudebit... az az dr. Lurczé lesz a babér, a ki ha Bpestre föl fog menni, ott egyetlen országos párthoz sem fog csatlakozni.

A főispán, mint az intéző bizottság tisztelgő küldöttségéhez intézett beszédéből kitetszik, már állást foglalt oly értelemben, hogy a magyarok, mint a városi képviselők, úgy az országos képviselő választásánál is sorakozzanak a fekete szászpart mellé. Itt közülük a főispán beszédét:

Engedjék meg, hogy felhasználjam ezen alkalmat elismerésem és köszönetemnek kifejezésére azon higgadt és korrekt magatartásért, a melyet a brassói magyar I. Bizottság a városi képviselők választása alkalmával tanusított.

Higgyék meg, hogy a ki ezen esemény felett elfogulatlanul gondolkozik, az befogja látni, hogy az önk magatartása csak hazafias? és nem?? azoké, a kik szavazatukkal a zöld szászokat győzelemre segítették.

Ez az esemény arról is meggyőződést engem, hogy egyedül?? az intéző bizottság van hivatalos?? a brassói magyarság ügyeit vezetni, (jelen szervezetében soha.) mert annak tagjai önzetlenül és bölcs mérséklettel, tapintatosan a magyarság érdekeinek megfelelőleg?? munkálkodnak. Ismétéljük, hogy Bolonyában a magyarság verte meg a magyarságot, már pedig ez nem volt magyar érdek. Az ösztetartó magyarság nyert volna 16 képviselőt s ha ez a 16 magyar képviselő mind a színe-java lett volna a brassói magyarságnak: akkor értünk volna valamit a városi képviselő testületben, de azzal, a mit az intéző bizottság kivívott, ne diésekedjünk.

Már mi csak kirjuk ide is, hogy hazafiaság dolgában nem kérünk senkitől tanácsot. Hol van tehát a baj? Megmondotta ezt a Székely Nemzet így:

„Hogy a brassói magyarság között hiányzik a szükséges egyetértés, az rájuk nézve igen nagy veszedelem. Hiányzik az összehangoló kapocs, nincs vezető szellem, sem vezérő egyén, kiből a bizalom összpontosulhatna s e miatt minden vitális kérdésnél saj-

nálakra méltó fiasokkal végződik a magyarság akciója...”

Ez aztán ösztet, férfias beszéd, melyet mi is aláírunk.

Még egy jellemző esetet említnék meg. Dr. Otobán kiakarta adni az itteni két német lapban is programbeszédét. Mind a kettő udvariasan kikoszorázta azzal, hogy nekik nem áll érdekükben. Értitek ezt brassói magyar választó polgárok? Egyik szászpartnak sem áll érdekében magyar képviselőjelöltet támogatni...

r. l.

Kossuth Ferencz Maros-Vásárhelyen.

M. Uasárhely, ápr. 19.

Kossuth Ferencz ma d. e. 10 órakor érkezett városunkba Endrey Gyula, Pap Elek és Lenkey András kíséretében. Az állomásnál nagyszámú polgárság fogadta az érkezőket, a kiket Szöllösi István üdvözölt a függetlenségi párt nevében. Kossuth Ferencz megköszönte a szíves fogadtatást s mentette magát az ismeretes visszautasítással szemben.

Diszbandériummal vonultak be a képviselők a városba, — a hol mindenütt zajos óvációban részesültek. A szállodában fogadta Kossuth Ferencz a tordaiak küldöttségét, a kik meghívják látogatába magukhoz.

Délután nagy közös ebéd volt 200 terítéssel, a hol Kossuth Ferencz amolyan program beszéd felét mondott, kifejtve eddigi és ezután követendő eljárásait. — Mint mondá ő az elvek alapján harcolt elveket és elvek ellen, de sohasem személyekért.

Önérzettel említi fel, hogy az ő pártja győzelmesen került ki a választásokból, míg rágalmozói kisorultak a parlamentből. Hód-Mező-Vásárhelyről az ottani függetlenségi Kossuth-párt üdvözlő táviratot küldött.

Este fátylós zone volt a Kossuth tiszteletére s ezután nagy párt táncestély, a melyen a képviselők is részt vettek.

Megcsuszott hegy.

Egeres, ápr. 18.

Egerestől északnyugatra fekvő Dank községe folyó hó 14-én borzasztó veszély környezte. Ugyanis az egeresi közszónányakat magába foglaló hegylépcső Sztána felől részén az északi oldal, mintegy 200 holdnyi területen megcsuszott, maga előtt tolvay az aljában fekvő Dank községe egy részét is.

Két házat több gazdasági épületet romba döntött, 20 házat, számos gazdasági épület megrongált, sőt a templomot is alapja felett keletről nyugat felé egy méterrel eltolta; keleti oldalát fémletemmel felemelte, nyugati pedig ugyanannyival lecsúszott, belsőjében a padolatot felemelve, a földet másfél méter magasra feldoboztatta s annyira megrongálta, hogy benne a szertartás lehetetlenné vált.

Több házban a szoba földjét halomalakulag felgyűrte, vagy pedig fele részben lecsúszott, hogy a szoba földje egyik felében rendes szintben áll, míg másik felében az előbbi felől vagy egész méterrel lennebb fekszik.

Az ott keletkezett számos és sűrű egy-mást követő repedések és süllyedések folytán az utak, utcák járhatatlannak, szántóföldek és kertek megművelhetetlenné váltak.

E repedések folytán elvált föld felület két oldali rész szintje néhol fél, egy méter, néhol 10—15—20 méterrel is különbözők egymástól. A községe átfolyó patak medrének ennél jobb oldalán fekvő utca fölé egy, sőt néhol két méter magasra is feldoboztatta, holott ezen csuszás előtt a patak fenék az utca szintje alatt ugyanannyival mélyebben fektett. Ez által több, néhol 10—15 méter hosszú 4—5 méter széles és 2—3 méter mély tó keletkezett.

E csuszást a folytonos tavaszi esőzések idézték elő, mivel a sok csapadék viz a felzíni termőföld és márga réteget átmedvesítvén, rájuk átszivó és az alattuk levő szürke színű szíros tapintatu egyag felszínét feláztatva, miáltal ennek felszíne rendkívül csuszamlóssá vált.

A gázvilágításról.

Kolozsvár u. n. misériának egyik nem a legkisebbike az az egyiptomi sötétség, mely utcáit és tereit daczára annak, hogy közvilágításra — nem számítva a személyi kiadásokat — 17283 frtot ad ki a folyó évben is, elborítja. Főterén, tehát a város szívkamrájában egy 7—8 óráig este még csak van némelyes fény, hála az üzleti kirakatok világításának, de már később valóságos részvételt viseltetünk a meddő küzdelem láttára, melyet a példátlan nagy közökben elhelyezett 9—10 gyertya fényű (?) gázlámpák vinnak a koromsötét éjszakával leghatározottabb vereségükre. Hát még a főutcákban, hol az ember belefárad a lámpák számlálásába, oly ritkán jelentkezik.

Nem is kell soká keresnünk az okokat, melyek e misériának szülői, megvannak azok adva a gáz egységárának — más városokhoz hasonlítva — aránytalan magas voltában egyrészt, másfelől magának a világító gáznak gyenge minőségében.

Az első akadály: a sűrűség, tehát a jó világításnak, a második pedig hozzájárul a sötétség gyarapításához. Mindenesetre, ha tekintetbe vesszük, hogy a gázvilágítás bevezetése óta, hány új intézet, magán ház, szálloda, étterem, kávéház stb. keletkezett városunkban, melyek a fogyasztást óriási mértékben növelték, csodálkozunk kell azon, hogy nem sikerült előnyösebb árakat elérnünk, daczára annak, hogy ma már a verseny mindenütt a gázgyárakat az árak tekintetében nagy engedményekre szorítja.

Különösen az Auer-féle takarékos és a villanyvilágítással is sikeresen versenyző telálmány hívta fel az érdeklődő körök figyelmét a gázgyáraknak eddig nem értékesíthető módjaira, melyeknek előállítására az u. n. világító-gáznak egyharmadára kerül. Ezek egyike a vizgáz. Ennek készítése akként történik, hogy vizgőzöket izzó faszén vagy izzó kókuszal teli vas, vagy agyag retortákban hajtának keresztül. A viz az izzó szénnel érintkezve megbonlik és mézsal által megtestesítve lényegileg szénoxiddal és hidrogénnal álló gázkeveréket képez, mely szintelen lánggal ég ugyan, de az Auer-féle izzó testet ép oly világításra képesíti, mint a rendes kőszén-gáz. A vizgáz előállítására bármily szén alkalmas és a szénárak változó magasaság szerint köbméter 0.6—3 krig emelkedik.

Ha már most felvesszük, hogy ma kolozsvárt egy köbmer világító-gáz a magánosoknak a 18 — a városnak 15 — kr úgy világossá lesz a tény, hogy 3 kr de mondjuk a kétszeresét 6 kr ár mellett mai kiadásainkkal legalább kétszer, annyi lámpát Auer-izzóval égethetnénk, ez pedig a város világítására nézve új aera kezdete volna.

Lassanként kiterjeszthetnők a külvárosokra is, a mennyiben jelenlegi közvilágítási kiadásaink körül-belül 1315 Auer-égyvel felszerelt vizgáz-lámpát volnának képesek üzemben tartani. E számításomnál egy közönséges gáz, pillangó égőt 100, egy Auer-féle 50 liter óránkénti gáz fogyasztással vettem számításba.

Egy vizgáz lámpa (Auer-égyével) napi 12 órai teljes égést számítva 6 kr, köbméter ár mellett a városnak évenként 13 frt 14 kr-ja kerülne.

Megfontolandó, és azt hiszem kereszttel is vihető volna a gázgyárral ma ezen újítás

behozatala, mert az előnyök kétoldalúak a mennyiben a gáz fűtés, gáz főzés — melyek eddig tulságos luxus számba mentek — nagyon gyorsan elterjednének és a gyárnak a többszörösére meg sokasodott fogyasztáson bő kárpótás nyújtának az eddigi magasabb egységárak hasznával szemben. Másfelől a vizgáz mint világító anyag annyira olcsó a villanyvilágításnál, vagy ma az acetyllánggal szemben, hogy concurrentián felül áll.

Az Auer készülékek beszerzése busásan megtérül az olcsóbb világító anyagban.

Mintáza fentebb szoltam az acetylláng gázról, jónak látom ezen új és bizonyára jogos sensatit okozott találmányról pár szóban tájékoztatást nyújtani.

Az acetylen egy gáz, mely elő áll a calcium carbiddal, új vegyület, vízzel való érintkezése folytán.

Nagy előnye tehát az előállítás egyszerűsége, a mennyiben — 500 láng táplálására egészen külön áll, kevés helyet igénylő, szabályozó, mondhatni gázgyárak állíthatók fel bárhol. Különösen célszerű oly helyeken, hol gázgyárak nincsenek, mint pl. gazdasági udvarokban, várostól messze fekvő gyárak és mulatóhelyeken, kisebb mulatóhelyeken.

Egy teljes gázfejlesztő készülék ára 200 frttól (10 lángra), — 2500 frtig emelkedik (500 láng).

Az első befektetés tehát nagyon olcsó, másként áll azonban a dolog az üzemmel. Egy kilogram calcium-carbid ár nagyjában (Waggon szállítvány) 44 kr., endetail körülbelül 50—55 kr. Már most egy kiló calcium-carbid 270 liter Acetylen gázt ad, egy Bray-féle Acetylen égő pedig 21 litert fogyaszt óránként, vagyis egy órai világítás körülbelül 4 kr.-ba kerülne ma.

Ezzel szemben áll a fény páratlan ereje (15—18-szorosa a légszessnek), a kezelés egyszerűsége és a könnyű áthelyezés. Hátrányai nagy mérvben mérgező volta gázomlás esetén, továbbá, hogy a rezet megtámadja és vele robbanó vegyületet alkot. Pontos körülmények ez oly helyeken, hol már a gázvilágításból szükséges vezetékek megvannak, mert csetleg részecskék, luszterek komoly szerencsétlenség okozói lehetnek.

Ma tehát, bár bámuljuk az acetylláng szokatlant, meleg fényét, de körülbelül a villamiv-lámpa költségeivel egyenragúnak tekinthetjük. Nem nekünk való!

De igenis melegen ajánlhatjuk a vizgáz gyártását, mint a mely nemcsak szép és erős fényt, de több fényt is van hivatva adni sötét utcáink és tereinknek.

Amateur.

K. K. V.

A kolozsvári közúti vasuton f. év. ápr. hó 15-én életbeléptetett menetrend szerint a személyszállító menetek reggeli 6 órától kezdve esteli 9¹/₂ óráig indítanak minden irányban; vasár és ünnepnapokon pedig a forgalom a pályaudvar főteri vonalán 10 óra 30 perczig tartatik fenn. A Budapest felől reggel 5⁵⁵ pkor érkező gyorsvonathoz a közúti vasut meneteti csatlakoznak minden irányban: a Bpest felől reggel 7 órakor induló személyvonathoz a közúti vasut meneteti minden irány felől állanak a közönséges rendelkezésre; (Monostor ind. 6¹⁹ p. Szt. Péter ter ind. 6²³ p. főter ind. 6³² pkor. A Daés Beszterceze felé reggel 7²⁵ pkor induló személyvonathoz hasonlóképpen, minden irány felől igénybe vehető a közúti vasut a fentemlített meneteken kívül reggeli 6⁴⁵ pkor indul a vonat a pályaudvarig. Délután 2 óra 17 pkor Tóvis felé és délután 2³⁰ pkor Sztána és Csucs felé induló vegyes vonatokhoz minden irányból lehet a köz-

úti vasuton a pályaudvarhoz jutni. Este 8³⁰ pkor N.-Váradról és este 8³⁴ pkor Bpest-ről érkező személyvonathoz a közúti vasut vonalul egy monostor, valamint külmagyar felé csatlakoznak, a délutáni 5³⁰ pről esteli 8³⁰ ráig a főter-pályaudvari vonalrészén mind két irányban 15 perczenként közlekednek a vonatok.

Vasár ünnepnapokon különvonat forgalomba helyezése által — a pályaudvar — főter — monostori vonalon d. u. 2 óráról esteli 8 óráig 15 perczenként közlekedhetnek a vonatok, Szamosfalvára kiránduló közönség kényelmére vasár és ünnep napokon délutáni 1 óráról esteli 8 óráig a külmagyarra indítandó vonalok a vámházig közlekedtetnek.

A közúti menetrendből látjuk, hogy a közúti vasut igazgatósága a közönség igényeinek megfelelően igyekszik és a mennyiben a vasut műszaki felszerelése, a kiterők menysége és fekvése s a megengedett menetsebesség ezt megengedi maximalis menetet rendezet be.

Készünlők megelégedéssel konstatáljuk, hogy a mozdonyok már kifogástalanul rendezettek és, hogy a vonatok pontosan, menetrendszerint fennakadás nélkül közlekednek.

Igen csinosnak a javított és jó izléssel festett fényezett személykocsik. Kétségtelenül a közúti vasut főrésztényesei a legjobb intenciókkal vannak és a nagy anyagi áldozatok árán tervezett villamos füzeme való átalakítás jele annak, hogy a vasut társaság komolyan és radikálisan óhajt segíteni a gőzfűtéssel járó s elkerülhetetlen bajokon és kellemetlenségeken. Kíváncsok volna, hogy az erre vonatkozó tárgyalások gyorsabb tempóban haladjanak.

Géczy Istvánról.

— Apróságok. —

A gyimesi vadírág szerzője ma már a legboldogabb ember. De azért zaklatott az élete. Csakhogy a míg eddig a vándorszínészet nyomorúságai kergették faluról falura: most a dícsőség hajtja; egyebet sem tesz, csak egyik városból a másikba, utazik, hogy darabjának premiére-jén jelen legyen.

De nehogy azt higgye valaki, hogy ő ezt dicvágyból teszi. Nem, ő nagyon szerény ember. De hát a direktorok hívják a Géczy jól tudja, hogy kétszeres a jövedelmük, ha maga is jelen van az előadásán. Így került Kolozsvárra is. Azon idő alatt, melyet itt töltött, az igazgató társaságában meglátogatta lapunk szerkesztőjét és sok érdekes dolgot beszélt darabjáról.

Géczy népszínművét a kis csángó székely faluban Gyimes-Felső-Lokon írt. Ott a helyszínen lakott egy kis ideig, tanulmányozta a népi nyelvet, a népszokásokat, s ott született meg darabja. Az egész hat hét alatt írta meg. Az ő drámáiról talentumának hat hely elég volt, hogy olyan darabot írjon, mely nevét országos hírdvé tegye. Mert Géczy darabját minden színpadon telázzással fogadták.

A gyimesi vadírág* előadása a Népszínháznál nagyon sok költségbe került. Ott az etnográfiai kép teljesen a volt. Nem is számítva a fényes dekorációkat, csak a ruhákat említjük, mely legtöbb költségbe került a Népszínház igazgatójának, a ki 48 eredeti csángó ruhát hozatott a helyszínről, a hol a darab játszik. A ruhákat a gyimes-felső-loki szegény plébános szedte össze a legna-

nem haragszik reám? folytatá szeméremesen.

— Maga egész nap oly különös volt, hogy attól félttem, hogy valamivel megbántottam. Megbántottam?

— Engem! Oh te édes kis ártatlanságom, nem, nem bántottál meg! és Fergus alig tudta az ajkaira jövő fájdalmas sohajt visszafojtani. Miből gondoltad azt.

— Mert alig szoltott hozzám és mert hűgárt ültette maga mellé a bankra, oh, én azt egy cseppet se bántam, ne képzeld, hogy sajnáltam tőle azt a helyet, csak, hogy ezúttal mindig én ültem ottan! és aztán annak az ostoba fiúnak a gondjára bízott, tehát attól félttem, hogy valamiért neheztel, vagy nem volt velem megelégedve, válaszolá Tiszbe egyszerűen; de most már nem tesz semmit!

Nem, most már nem tett semmit! A mult félórában átél szenvedés és rémület el volt felejtve. Most, hogy ismét Fergusal volt semmivel sem gondolt.

Fergus szórakozottan mosolygott.

— Nem, most nem határoz semmit! És te ezért a virágért másztál fel, igen?

— Igen. Magának akartam adni, mint béke zálogot, és Tiszbe nevetett, és pirulva suttotta le a szemeit, a mint beszélt. Ah, észszeroncsolódott és elvezítette a szépségét, nem érdemes, hogy oda adjam! tévé utánna sajnálkozva.

— Azt gondold? Mint drága kincsemet egész életemben őrizni fogom! kiáltá Fergus.

Elvette Tiszbétől a virágot, és átadta kabátjának a zsebébe nyulva kivette a tárcáját és a virágot gondosan annak a lapjai közé helyezte.

(Folytatás következik.)

Tiszbe.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” számára fordította: AMICA.

IX.

(Folytatás.)

(22)

Ő nagyon jól ösmerte a tengerpartnak azt a részét, és azt is tudta, hogy a hullámok mily borzasztó gyorsasággal rohannak a sziklák közé, és a szíve hangosan vert az izgatottsá, a mint a Tiszbe sorsára gondolt, hogy milyen lehet szegényke már most, és ha nem ösmerve a veszélyt, hosszasan időzött ottan, — és a dagály ott érte. Képzletében látta a szép arcot a egyetlen sziklák által összezúródva és eléktelenítve, gyenge tagjait összehúzóva, és a rémület szárnyakat adott lábainak.

Végre arra a helyre érkezett; nagy bajjal felmászott oda, és körül nézett. A viz már a sziklák lábánál volt; tájékozva nyugott a kiálló szirtek felett sűrű permetét kldáve a sziklákra rémület egy pillanatra megbénította a Fergus szívét, a sziklához kapaszkodott, hogy el ne essék, mert a sziklák egy piros rózsabimbót látott, egyet azok közül, melyet Tiszbe az évben viselt. Észrevétlenül ejtette el, a mint ott járkált.

Fergus gőpiesen vette fel, és ismét két-szörbe esetten nézett szét Tiszbét keresve, és aztán rémülete hirtelen a megkönynebből tésnek az örömmek adott helyet, mert fent a magasan, és szorosan a sziklához tapadva, egy kis fehér ruhás alakot látott.

Tiszbe drágám, bátorság! megyek! Ne mozdulj! Jól megfogod! Kiáltá. Mindjárt melletted leszek!

Ble vetette magát a vízbe, előbb gázolt benne, és aztán uszott, midőn a viz mély lett a gázolásra, bösz hullámokon keresztül utat tört magának, és nem sokára nedve-

sen és csapogva állott a sziklán éppen Tiszbe alatt.

— Édesem, nincs semmi baj, jól tartad magadat, megyek, — itt vagyok! kiáltá ismét.

Ezután nem sok idejébe került Fergusnak arra a helyre mászni, hol Tiszbe állott. Biztató szavakat kiáltott neki, a mint oda felvetette magát, de kérdés, ha vajjon Tiszbe hallotta e azokat. Azzal az utolsó kétségessé kiáltással elhagyta az öntudata, és csak az önfentettség természetén ösztöne volt az, ami meg mindig arra késztette, hogy a sziklához kapaszkodjék. Ő most vak volt és süket, érzékei oltompultak; feje szédült, alig bírt tade-tával annak a veszélynek a melyben jelenleg volt, és a szabaduláslról, mely oly közel volt. Semmit sem tudott. — És midőn végre Fergus mellett állott és a karjával átölelte és beszélt hozzá, csak nézett reá tres tekintettel és sohajtott, és aztán feje az ifju keblére esett és ő elájult.

Fergus meg sem kísértette, hogy őtet eszméltre hozza. Szorosan magához tartva egy kissé lejjebb mászott a sziklán egy szélesebb és biztosabb helyre, hol biztonságban maradhattak, míg segély érkezett. Nem volt könnyű dolog azt a helyet elérni, de Fergus oly biztos lábú volt, mint egy hegyi kecske; a leszállást biztosan hajtotta végre, és ottan lelt, a leányt meg közelebb vonta magához, megcsókolta a kezét, attól az éles sziklától megszabott és vérző kezét, melyhez oly kétségbeesetten kapaszkodott, megismogatta a haját, és oltompult füleibe édes szavakat suttogott, és későbbben halálos édesapdságot hallgatása által megremdvén, az ajkait szenvedélyesen megcsókolta, nem egyszer, de többször.

— Drágám, meg vagy sérülve? édes angyalom, szólj hozzám, nyisd ki a te szép szemeidet! kiáltá.

Ez a kiáltás, vagy talán a szenvedélyes csókok eszméltre hozták Tiszbét. Megrázkodott, kinyitotta a szemeit és azok a szelíd barna szemek előbb zavarodottan, és aztán a végzetetlen boldogság kifejezésével néztek rá, s a halvány arcot gyönyörű pir futotta el és ajkain a tökéletes boldogság mosolygása volt.

— Oh, Fergus eljött! Én gondoltam, hogy el fog jönni! kiáltá, és édes gyönyörrel nézett fel reá.

Ez a nézése revelatív volt Fergus előtt. Leszakította a fátyolt a szívéről, és tudára adta, mit eddig nem akart beösmerni, hogy a Tiszbe iránti szeretete nem az a nyugodt atyai érzés volt, minék ő képzelte, és a mit Tiszbe, mint megillető jogát méltán igényelhet, de az a mindent abszoráló szenvedélyes szerelem, melyet a férfi ritkán érez több mint egy asszony iránt és ehhez hasonlítva, a Tiszbe anyja iránt érzett kamaszos szerelem nagyon gyenge és lagymatag volt. Tudta, hogy szerelmével szerette Tiszbét, és azt is tudta, hogy az viszonzta az ő szerelmét.

Egy pillanatig megzavarodva a boldogság érzetétől, mit a meggyőződés adott, szabad folyást engedett a szenvedélyének. Egy hosszú pillanatig szorosan tartotta a karjában, oly szorosan, hogy a Tiszbe szívét érezte a saját szívére dobogni, érezte meleg lehelletét az arcán, a mint ismét lehajlott és az ívéhez oly közel levő ajkakat megcsókolta. De csak egy rövid pillanatig, ekkor a köteleesség, az a sötét alak az ő szigorú arczával és tiltakozó vonásaival előre lépett.

Hát így tartja meg a fogadtatást?

Ez volt az a szigorú ügyelet mit a cselekedetei felett tartani ígért? Kérdé önmagától; és, ámbár nem vette le a karját a leány derekáról, hiszen annak szüksége volt az ilyen támaszra, mert az idegei az izgatottságtól és kimereltségtől még mindig részket-

tek, de egy kissé távolabb vonta magát tőle.

— Tiszbe, hogy érzed magad, jobban? kérdé.

— És hangjában a hidegségnek olyan árnyalata volt mi feltűnt Tiszbének.

A leány elpirult.

— Oh, igen, sokkal jobban! rebegte halkan.

— Hogy jöttél ide, és miért vagy egyedül?

— Én azt gondoltam, hogy Calderon veled van, folytatá Fergus.

— Meguntam őtet és elküldtem, és aztán ide jöttem, és járkálásom közben ezt a virágot megláttam, és a kebléhez tűzött kis kék virágra mutatott. Bizonyosra vettem, hogy ez az melyről maga a mult este Hágárnak beszélt, és azt gondoltam, hogy megszerzem magának, tehát felmászam utána. Felmenni nagyon könnyű volt; de, midőn lenéztem és láttam, hogy milyen magasan vagyok, és láttam a közeledő hullámokat, megijedtem, és Tiszbe megrázkodott, és magát kiáltottam. Fergus, hallott?

— Igen, gyermekem hallottalak. És Fergus gyöngéden simogatta a kezét. És aztán? kérdé.

Tiszbe a fejét rázta.

— Azután nem emlékezem semmire. Azt tudom, hogy minden elsötétültni látszott előttem, különös zugás volt a fülemben és aztán nem emlékezem semmire egész addig míg magától láttam.

— Hála az Égnek, hogy idejében érkeztem! mondá Fergus meghatottan.

— Én gondoltam, hogy eljött!

A Tiszbe hangja tele volt boldogsággal; szelíd szímei sugároztak a mint aranyos fejét a Fergus vállán nyugtatta.

— És — és — úgy e Fergus, most

(b. á.)

Kolozsvár, április 21.

AZ E. K. E. közgyűlést tart f. hó 25-én (vasárnap) d. e. a városházán. Kezdetben a közgyűlés f. hó 22-ére volt összehívva, azonban az elsőkéig 'közbejött akadály' miatt a gyűlés napját megváltoztatták. A közgyűlés fontosabb tárgyai a következő évi jelentések és a záró számadások lesznek. Tárgyalás alá kerül az alapszabályok megváltoztatására vonatkozólag több tagnak benyújtott indítványa is. A közgyűlésre az egyesület a tagokat ez uton is meghívja.

„A leérett való küzdelem” ícszerepét Mária Antónia hercegnőként játssza holnap Jászai Mari színházban. Azért is érdekes, mert a vendégművész nő általában igen ritkán, nálunk pedig az utóbbi években egyáltalán nem játszott modern szalon drámaiban. A holnapi előadásban a művész nő mellett Kesztyűs György, Csikvári Zoltán, Solti Helén, Laczkó Aranka, Szentgyörgyi

Alulírtak november 8-án délelőtt megjelentek Komjáthy Béla urnál, hogy Sima Ferencnek Olay Lajossal szemben fenforogó becsületbeli ügyében, mint Sima Ferenc ügybizottái tárgyaljunk. Ezen alkalommal Tóth János urat, Olay Lajos másik segédjét Komjáthy Bélánál nem találtuk. Az összejövetelre tehát más időről kellett gondoskodnunk. Komjáthy Béla hétfőn délután 3 óráig ajándékozta a barátait, majd 5 óráig a szomszédokhoz látta, de ez az összejövetel idejéről véglegesen meg nem állapítottuk, mert Tóth János nem volt jelen s így abban állapodtunk meg, hogy az időről Komjáthy Béla bennünket értesítvén fog. Az értesítést Falussy Árpád hétfőn délután 5 óráig szakadatulán várta s ekkor dr. Jeney Elekett küldte Komjáthy urhoz a határozat megdöntéséig, de Jeney már egyik segéd urat sem találta Komjáthy lakásán. Este 6 óra után pedig Várady Károly irt levelel Komjáthyhoz, kérve az összejövetel idejének

„A gimesi vadvirág” színházi bírálatában az említett hely csakugyan **sajtóhiba** csak az első felőlában nyomtatott példányokon van ugy. A hibát észrevettük sazonnal kijavítottuk. A később nyomott példányokon tehát helyesen van. Azok kedvéért, kik az előbb nyomott példányokat kapták ideigatjuk a helyreigazítást: „Noda az ilyen fraízisokat leszámítva bizást mondhatjuk, hogy a Géczy nyelve népies”, tehát hibában van az első felőlában nyomott példányokon így: „hogy a Géczy népies vegyes.”

A háboru.

Mint   ennek idején   megintuk

Politikai zavargások

Budapest, ápril. 21.

Politikai zavargások híre érkezik Bukarestből, mint a „Kel. Ért.”-nek jelentik, a román főváros tegnapielőtti sajnálatos politikai kihágások színhelye volt. A szabadelvű demokraták pártja ugyanis nagy népgyűlést tartott, a melyen valószággal lázító beszédet mondott a kabinét ellen. Különösen Fleva izgatja a tömeget, a midőn kiváltkép Sturza miniszterelnök személye ellen kelve ki, annak megbuktatására minden eszközt felhasználának mondott. A népgyűlés jhátorozati java vaslatot fogadott el, mely tiltakozik Sturza kinevezetése ellen és megbízták Valintinesau képviselőt, hogy azt nyújtsa át a királynak. A néptömeg azonban maga is tüntetni akart a királyi palota előtt s csakhamar szájrol-szájra járt a jelszó: Menjünk a palotához. A neki indult tömegnek azonban a Strada-Nounál csendőrök állták útját, a kiket a tömeg ugyan éktelen lármával fogadott, de mégis visszavonult az akadémiá-utczájára, ahol a párt klubja van. Itt azonban ismét nagyarámu rendőrség lépett közbe. A felszólításra, hogy oszoljon szét a tömeg, kövekkel dobálták meg a rendőriket, de senki sem sebesült meg. Csak a rendőrség tapintatos eljárásának köszönhető, hogy a tüntetés vérontás nélkül folyt le.

Főszerkesztő :

BARTHA MIKLÓS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

Nyiltér.

JELZÁLOG-KÖLCSÖNÖK

legmagasabb összegekben házakra, földekre és építkezésekre legelőnyösebb feltételek és a leggyorsabb elintézés mellett. Régi terheket olcsón konvertálók. Mindezenmű felvilágosítással azonnal szolgálók.

BERKOVITS BÉLA

Budapest, VI. Hunyadi-tér, 8. szám

A kölcsön folyósítása előtt
pénzeket semminemű czi-
men sem fogadok el.

**The Mutual new-yorki életbiztosító
társaság.**

Van szerencsénk t. biztosítottaink é az élet-biztosítási ügy iránt érdeklődő t. közönség szíves tudomására hozni, hogy

**Erdélyi vezér-ügynökségünket az
Erdélyi bank és takarékpénztár
részvény-társaságra**

ruháztuk át, minek folytán f. é. május 1-étől kezdve Erdélyből a befizetések a nevezet intézetnél teljesítendők és mindennemű leve levélsek oda szolgatnokok.

Kolozsvár. 1897. ápril 15 én

THE MUTUAL.

new-yorki életbiztosító társaság
magyarországi vezér képviselőség.

A fenti értesítés kapcsán, van szerencsénk kijelenteni, hogy a

The Mutual new-yorki életbiztosító társaság.
Erdélyi vezér-ügynökségét
elvéallattuk és kériük a biztosítani óhajtó t.

közönséget, szíveskedjék díjtáblázatokért és felvilágosításokért hozzánk fordulni.

Kolozsvár, 1897. ápril 15-én.

ERDÉLYI-BANK
és takarékpénztár r. t.

Czigarettázóknak !

CLUB a legtisztább, a legvékonyabb
és mégis a legerősebb
szivarka-papír.

Teljesen glicerin-mentes. Kapható mindenütt
2, 3 (patent) és 10 kros csomagokban.

Nagybani elárúsítás:

Szántó Bertalan és Gusztáv

KOLOZSVÁRT.
N. B. Ugyanazon papirból készülnek a kedvel
Clubhüvelyek.

Véd- és ismertetőjegy : Cigaretta- és cigarettázó szemüve-
ges ur. (10-40)

HIRDETÉSEK.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy Mező-Szt.-György és Nagy-Ölves határaitban a Simon Mihály örököseit illető tagosított birtok mintegy 400 kath. hold egy tagban különböző miveltési ágban az erdő kivételével 1897. évi április hó 24-től — 1898. évi április hó 24-én lejárató egy évre haszonbérbe fog általam a legtöbbet ígérőnek kiadatni, az irodámban Köszvény, (Főter, 34.) f. évi április hó 24-én, d. e. 10 órakor tartandó nyilvános árverésen.

Az évi haszonbér kiküldetési ára 1000 frt. Az összes adókat bérletk fizetik. A haszonbér fele a szerződés megkötésekor, mely az árverés napján lesz; másik fele november 1-én fizetendő.

Ezen árverés és szerződéssel felmerülő összes költségeket bérletk fizeti.

Szóbeli ajánlatok tétele előtt írásban is beadhatók hozzáam ajánlatok.

Köszvény, 1897. évi április hó 15-én.

Dr. Gidófalvy István s. k.
kir. közjegyző.

326. (3—3)

Sz. 6039—1897. ár.

327. (3—3)

Árverési hirdetmény.

Köszvény megye árszéké ezennel közhírré teszi, hogy M. Macskásan elhalt néhai Mille Sándor hagyatékát képező 3 Magyar-Macskás község 38, 67, 79, 98 és 208 számú telek jegyzőkönyvekben foglalt ingatlanok 71 hold 310 □ öl tagosított birtok a rajta levő lakház és gazdasági épületekkel együtt alólirt árszékéknél 1897 évi április hó 29-én délelőtt 10 órakor önkényes árverés útján a legtöbbet ígérőnek eladottnak.

Bővebb felvilágosítást nyerhetni Köszvény megye árszékéknél, vagy Hencz János gyám meghatalmazottja Koleszár Sándor ügyvéd úrnál.

Köszvény megye árszékének Köszvény, 1897. évi április hó 16-án tartott rendkívüli üléséből.

Hory Béla
elnök.

Sz. 566—1897.

343. (1—1)

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-czikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Köszvény városi kir. járásbíróaság 1896. évi 18284 számú végzése következtében Kóváry Mihály ügyvéd által képviselt Nemes Irma javára Debreczeni Balázs ellen 5000 frt és jár. erejéig 1896. évi július hó 20-án foganatosított kielégítési végrehajtás után felül lefoglalt és 579 forint 50 kr-ra becsült butorból álló ingóságok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a Köszvény városi kir. járásbíróaság 6243—1897. számú végzése folytán 5000 frt tőke követelés, ennek végzés szerinti napjától járó 6 és 7% kamatai és eddig összesen 131 frt 15 kr-ban bíróilag már megállapított költségek erejéig Köszvény Rákóczi-u. 6. sz. leendő eszközésére 1897. évi április hó 22-ik napjának d. e. 10 órája határidővel kitézetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-czikk 107. és 108. §-a értelmében, készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fog adatni.

Kelt Köszvény, 1897. évi április hó 5. napján.

PAP JENŐ,
kir. bír. végrehajtó.

Sz. 1669—1896.

341. (1—1)

ülkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A köszvényi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhírré teszi, hogy Gebhardt Károly végrehajtójának Kovács Ida [férj. Molnár Ferenczné] végrehajtást szenvedő elleni 345 forint 27 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a köszvényi kir. törvényszék (a Köszvény városi kir. járásbíróaság) területén levő, Köszvény városban és határában fekvő és a köszvényi 1537 sz. tjkvben A -/- 1., sz. 550/1 és 550/2 hrszú ingatlanból Bányai Károlyt, mint Kovács Ida jogutódát illető 1/2 részbeni jutalékára 1675 frt becsértékben, mint ezennel megállapított kielégítési árban elrendelte, s hogy a fennebb megjelölt ingatlan jutalékai az 1897. évi július hó 5-ik napjának délelőtti 10 órájkor ezen kir. törvényszék 14. sz. szobájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kielégítési árban alól is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át bántépénz gyanánt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminis-teri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez le-tenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bántépénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A köszvényi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Köszvény, 1897. évi március hó 3. napján.

Dr. SZENTKIRÁLYI GYULA,
kir. törvényszéki bíró.

Arankamentes, államilag átruházott

LÓHEREMAG

40 forintért kapható

HALDEK magnagykereskedésében,

Budapest, Károly-körút 9. 340. [1—2]

Szép nagy üzlethelyiséget

lehetőleg lakással együtt, vagy külön lakással, **főtéren** vagy jóforgalmu főútczában keres **Köszvény** azonnali átvételre vagy május elsejére egy fővárosi részvénytársaság.

Ajánlatok a bérösszeg megnevezésével „Részvénytársaság” jelige alatt **Goldberger A. V.** hirdetési irodájába küldendő, Budapest, IV. Váci-utca 9.

344. [1—1]

SERSON C. H.

TAPETA GYÁRA

SZ. MORVANEUSTADBAN.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy itt helyben **Várad-utczán, a Bank-palotával szemben,**
t. Szalay ur házában

ugy **KÖLÖZSVÁRT, Monostor-utca 9. sz.**

állandó tapeta raktár

nyitottam, hol mindig a legújabb gyártmányaim a legizlesebb kivitelben találhatók.

Mintán gyáramban a legolcsóbb tapeta is műizléssel van kiállítva **olcsón** csinos tapetizást eszközölhetek.

A tapeták hatása emelésére itt helyben papír gyurmából megfelelő színes dombor díszletek készülnek, melyek alkalmazásával a szobák nem többé színes papírral bevont skatulyákhoz hasonlítanak.

Főtörékvésem; szolid áron szolid munkával szolgálai, mit annyi-val inkább tehetek, mert a kiadási többlet, mit a tapeta árus kénytelen felszámítani, nálam a megrendelő javára esik; de még a legújabb mintákban válogathat.

A n. é. közönség pártfogását kérve, szolid munkáért kezeskedem

SERSON C. H.

Együttal tudatom, hogy a helyes és izlése kivitelhez szükséges pótmunkákra u. m. fa- és márvány utánzatok, tónusban való festésekre, úgy a mennyezet színes kivitelére, helybeli festő Horváth András (főtér 1712 sz.) vállalkozott.

311. (4—6)

Távíratcím: REIMANN KÁROLY Köszvény

Reimann Károly

Köszvény,

a Benigni-palota átellenében.

Tisztelettel van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni ez évre bevésszart

hazai és külföldi márványaim,

ugyszintén Bémis, Schwéd, Bajor és Porosz gránátai, továbbá Syenit, Diorit, Labrador, Gabró stb. első osztályú sarkőveim nagyon szép választékban megérkezett; s mintán már 9 éve hogy a legnagyobb sarkőgyárosoktól szerzem be készletemet, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a n. é. közönséget a legutányosabban szolgálhatom ki.

Továbbá raktáron tartok saját termelésű Bácsoroki mésző sarkőveim; elvállalok bármiféle nagyobb szabású épület-munkákat, sarkőveiket vasrúccsal vagy anélkül és durva anyag szállításokat Bácsoroki kőveimből nagy mennyiségben is.

— Bajzokat ingyen és bérmentve küldök. —

Ügynökök mellözése végett kívánalomra személyes felvilágosításal is szolgálak.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, kiváló tisztelettel:

REIMANN KÁROLY,

kőfaragó mester és sarkő-raktár tulajdonos.

294. (4—20)

310. (7—10)

Feltűnő olcsó árak! Alkalmi vétel!

A tavaszi idényre

legújabb és legjobb minőségű ripszek, métere . . . 28 és 30 kr.
„ ripsz-pikék, „ 30, 33 és 35 „
Beszővött Cretonok, legújabb kivitelben (ujdonság) 27 és 30 „
Legszebb atlasz szaténok, métere . . . 34 krtól feljebb.
Jó mosó Cretonok, métere . . . 18, 20, 25 és 30 kr.
Mosható szőttesek, „ . . . 20 krtól feljebb.

— Miderek óriási választékban. —

Női ruhaszövet duplaszálas, jó és divatos kivitelben, métere 40 krtól 2 frtig.

Vásznak, siffonok, ágy-garnitúrák, szőnyegek, bállésneműek, harisnyák legnagyobb választékban.

Maradékok vételáron alul. **Novák Albert,**
Vidékre minták bérmentve. (Hid-utca, Ferenczy-palota.)
295. (5—*)

Assám Indiából

ujból egy nagy friss küldemény Theea érkezett, mely jóság tekintetében minden más Theeát felülmul.

Kapható kizárólag csak a

Keresztesy Pál és fia

papír-üzletében Köszvény.

1/4 kilós csomagok ára . . . 2 frt 50 kr.
1/8 „ „ „ „ 1 frt 25 kr.
1/16 „ „ „ „ — frt 65 kr. 322 (3—10)

— Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek. —

Telefon 157. sz.

Telefon 157. sz.

Valódi erdélyi borok.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy helyben

Belmagyar-utca 30. sz. alatt

BORKERESKEDÉST

nyitottunk.

Mint hogy borainkat Erdély legnevesebb borvidékein kizárólag termelőktől szerezzük be, azon helyzetben vagyunk, hogy úgy minőség, mint ár tekintetében a legnagyobb igényeknek is megfelelőitünk.

Kiváló tisztelettel

FENYVES és ENGELMANN

Erdélyi borok nagykereskedése.

310. (7—10)

10 literen felüli rendelmények házhoz szállítatnak.

Sorsjegyek beszerzése részletfizetésre.

Erdélyi bank és takarékpénztár részvénytársaság

Köszvény, (főtér Szathmáry-ház.)

Elad különféle sorsjegyet havi részletfizetésre, 12, 18, 24 és 36 havi részletfizetésre.

333. [2—3]

Legközelebbi huzások:

	Ft	Főnyeremények
1870-es magyar nyemény sorsjegy	frt 120,000	
4%-os „ jelzáloghitelbank sorsjegy	„ 50,000	
1860-iki államsorsjegy	„ 60,000	
Osztrák hitel sorsjegy	„ 150,000	
Magyar vörös kereszt sorsjegy	„ 20,000	
Osztrák „ „ „	„ 20,000	
Bazilika sorsjegy	„ 20,000	
Olasz vörös kereszt sorsjegy	Lira 35,000	

— A kamatozó sorsjegyek kamatai a megbízó félnek esnek javára. —

Erdélyrészi első és legnagyobb kerékpárraktár

TAUFFER FERENCZ UTÓDA

KÖLÖZSVÁRT,

Belközép-utca 6.

Csak első osztályu kerékpárok a „The Premier Cycle Co Ltd. Coventry,” a Swift Steyri Fegyvergyár, a Meteor kerékpárgyár Graz, Atzgersdorfi kerékpárgyár Petschau és Társa és a „Styria” Puch János és Társa gráci hirneves gyárakból.

342. [1—15]

Olcsó árak, kedvező fizetési feltételek.

— Árjegyzéket az összes felszerelési tárgyairól megkeresésre szívesen küldök. —

